

Noteert u alvast de volgende data van de komende bijeenkomsten:

Nadere informatie op de volgende pagina's.

het leven zit

vol verhalen

Gezicht op de Rotterdamse haven 1876

James Webb (1825-1895)

Rotterdam: van kleine handelsstad tot grootste haven van de wereld

Inhoudsopgave

Van de redactie	18
Van de voorzitter	19
Programma	20
GensDataPro 3.0 (deel 2)	20
Mijn start met stamboomonderzoek	25
Kraamgebruiken in vroeger tijden	28
Conny's Column 35	30
Colofon	31

Van de redactie

Wij van het bestuur hopen dat alles nog goed gaat met jullie en er een beetje redelijk door deze coronatijd heen zijn gekomen.

Terwijl de deuren weer langzaam op een kier gezet worden, weten wij nog niet of en wanneer er weer bijeenkomsten geregeld mogen worden, wij zijn er wel al mee bezig om in September als het weer toegestaan wordt weer een lezing te kunnen houden en elkaar weer te zien, dit hang natuurlijk wel af van wat de regering en het OMT gaat beslissen over de coronamaatregelen en wat de verhuurder van de zalen gaat doen.

Tot die tijd zullen wij het moeten doen met de digitale diensten van archieven, "Digitaal" blijft voorlopig dus ons motto, al hopen wij dat er september weer bijeenkomsten zijn.

Dus tot zover moeten wij afwachten, maar wij staan in de startblokken om weer te kunnen beginnen. Hou daarom onze nieuwsbrieven en Facebook in de gaten.

Nog even volhouden er zit al een beetje verbetering in de maatregelen.

[Rob.Lambermon, Bestuurslid]

Van de voorzitter

Naar het zich laat aanzien lijkt de corona pandemie zoals we die het afgelopen jaar hebben leren kennen tot een einde te zijn gekomen. Hoewel corona niet zal verdwijnen is deze in ieder geval onder controle.

Er zal in de nabije toekomst weer veel mogelijk zijn. Het bestuur van de afdeling Rotterdam e.o, gaat er van uit dat er na de zomer weer lezingen kunnen worden georganiseerd.

Helaas is het een vaststaand feit dat het de vereniging op dit moment niet voor de wind gaat.

Het hoofdbestuur is inmiddels weer op sterkte gebracht door de benoeming van een aantal deskundige mensen.

De cursus genealogie is ondertussen gereed en zal binnenkort onder de afdelingen worden verspreid.

Het grootste probleem waarmee de vereniging kampt is het feit dat de ICT ernstig te wensen overlaat en er geen goed werkende website is. Er is door tegenslagen, ziekte en foute beslissingen een wel haast onoplosbaar probleem ontstaan.

Nu zullen er spijkers met koppen moeten worden geslagen. Bovendien hebben we te maken gehad met aanzienlijke begrotingsoverschrijdingen waardoor een aanzienlijk deel van het vermogen in rook is opgegaan zonder dat het ICT probleem adequaat is opgelost.

Dit was mede de reden dat de afgevaardigden van de afdelingen op de Algemene Vergadering van 29 mei besloten op dit moment de penningmeester en het bestuur geen decharge te verlenen voor de verslaglegging en het gevoerde beleid over 2020.

Eerst zal na onderzoek meer duidelijkheid moeten komen over de financiële verantwoording.

Uit naam van onze afdeling heb ook ik mijn zorgen geuit over de gang van zaken. Ik hoop van harte dat een aantal zaken duidelijk worden en de koers kan worden gewijzigd zodat de NGV nog jaren een mooie vereniging kan blijven.

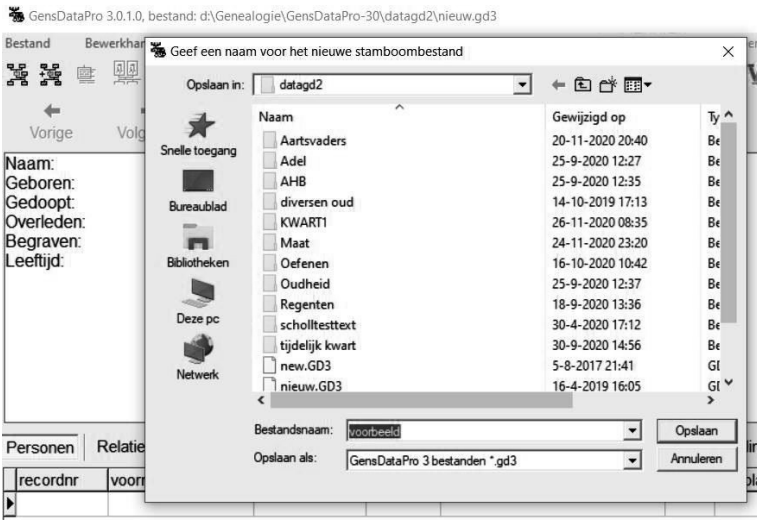
[Roelof Vennik, Voorzitter]

van stadhouders Frederik Hendrik geboren in 1584 en op 14 maart 1647 in Den Haag overleden.

Het is aan te raden de besproken handelingen in deze serie artikelen zelf uit te voeren. Wanneer u nog niet eerder een bestand heeft aangemaakt en u GDP dus voor de eerste keer start, verschijnt een lege persoonskaart en heet het nog lege bestand 'nieuw'. Heeft u al wel eerder een bestand gemaakt, dan wordt dat in principe geopend met de laatst bekeken persoon in venster A.

We klikken in K1 (de afrolmenu's) op *Bestand* en kiezen voor de bovenste optie: Start nieuwe stamboom. Eventueel kunt u door te 'bladeren' een andere map kiezen om daar onze nieuwe stamboom in te plaatsen, nodig is dat niet. Vervolgens vullen we in het vak *Bestandsnaam* de naam van onze nieuwe stamboom (voorbeeld) in.

Op de afbeelding ziet u de naam 'voorbeeld' ingevoerd met daarnaast de knop *Opslaan* en ook dat ik in de map datagd2 tal van andere mappen met genealogiebestanden heb staan. Laat u zich daar niet door afleiden.

We klikken op *Opslaan* en meteen verschijnt het invoerformulier voor de eerste persoon. We voeren bovengenoemde gegevens over Frederik Hendrik in.

Bekijken we de schermafdruck dan zien we bij *overleden* de cursor staan tussen a en g van Den Haag. Onder het intikken van de plaatsnaam vult GensDataPro namelijk de naam steeds vanuit de alfabetische lijst aan. Zolang het niet de juiste naam is tikken we door maar als het klopt kunnen we naar een ander invoervak gaan. Links van de plaatsnaam staat 4. Er is een centraal plaatsbestand aanwezig (dat we eventueel zelf kunnen aanvullen) waarin

elke plaats een eigen nummer heeft. Wanneer u het juiste nummer weet, bijvoorbeeld doordat u heel vaak dezelfde plaats gebruikt, dan kunt u in plaats van de naam ook in het vakje ervoor het nummer invullen. Aardig is dat er ook plaatsalternatieven mogelijk zijn. Zouden we bijvoorbeeld beginnen met 's Gravenh dan komt 's Gravenhage tevoorschijn met datzelfde nummer 4. Naast de voornaam ziet u een leeg vak waar de muiscursor overheen is gezet. Daardoor verschijnt eronder een korte omschrijving van de bedoeling van dat vak: Roepnaam. Ook bij andere vakken kunt u op deze manier de bedoeling zichtbaar maken.

Persoon 1 Opmerkingen:

Titels [vnm] [fnm]

Voornaam Frederik Hendrik

Familienaam Oranje-Nassau, van Roepnaam

Gezindte

Geboren   15840000 1584

te

Getuigen:

Gedoopt

te

Getuigen:

Overleden 16470314 14 mrt 1647

te 4 Den Haag [zh,nld]

Getuigen:

▼ Ovl. status:

Begravenis

te

Toestemming voor publicatie Afschermen Krijgt parenteelnummer Geadopteer

Beroep

Aanvullen

Man
 Vrouw
 ?

Ouders: 0

Bij de geboortedatum is alleen het jaartal getikt, GensDataPro vult de nullen aan. Een complete datum is eenvoudig (nu of later) in te tikken als 29-1-1584, waarna GensDataPro het omzet in 15840129 maar daarachter keurig weergeeft 29 jan 1584. U kunt overigens de datum ook op een van deze manieren invoeren, dus als 29 jan 1584 of als 15840129. De overlijdensdatum is ingetikt als 14-3-1647.

We laten de andere invoervelden voor wat ze zijn en klikken op *Akkoord* of op F7. Oeps! We zijn vergeten het geslacht in te vullen en GensDataPro biedt ons nu de mogelijkheid dat alsnog te doen. Nadat we hebben aangegeven dat het hier een man betreft verschijnt in venster A de persoonskaart van Frederik Hendrik met de door ons ingevoerde gegevens.

Omdat we hebben afgesproken dat we onze gegevens relatiegewijs gaan

invoeren, moeten we nu beslissen of we een ouder, een partner of een kind van hem gaan invoeren. We klikken daartoe in K1 op *Bewerkhandelingen* en het afrolmenu verschijnt. De eerste vijf opties zijn op dit moment het interessantst al valt op dat de zesde optie *Maak Frederik van Oranje-Nassau ouderloos* grijs is, en terecht, het is in deze fase een zinloze optie want zolang er nog geen ouders van hem zijn ingevoerd kunnen we die ook niet verwijderen. De eerste optie *Nieuw persoon* laten we nu ook rusten want we gaan toch relatiegewijs invoeren!

Ik kies voor de vierde optie *Voeg partner toe* ...en zie meteen dat dat voortaan ook kan via functietoets F2, handig wanneer ik deze handeling vaak moet doen. Op het scherm verschijnt eenzelfde invoerformulier als we gebruikt hebben bij Frederik Hendrik. We vullen in 'Amalia' en 'Solms, van'. Onderaan zien we dat het vakje voor het geslacht al is ingevuld, dat is immers in de 17^e eeuw de meest logische optie. Het is echter indien nodig ook te wijzigen, het is in GensDataPro toegestaan dat de partners van hetzelfde geslacht zijn. We klikken op *Akkoord* of F7 en de relatiekaart komt in beeld, de cursor staat al te knippen in het vakje *Getrouwd*. Wanneer we geen verdere gegevens hebben over hun huwelijk kunnen we afsluiten met F7 of klikken op *Akkoord* en hebben we wel gegevens – ze zijn op 4 april 1625 in Den Haag gehuwd – dan vullen we die eerst op de daarvoor bestemde plaatsen in. Na afsluiten zien we in venster A de aangevulde persoonskaart van Frederik Hendrik. In venster B kan met een eigen kleur een (nogal leeg) overzicht staan van zijn relaties. Is dat niet het geval dan klikken we op het op tweede icoontje van rechts in K2, net onder *Uitvoer*. In venster C staat een overzicht in lijstvorm van de ingevoerde gegevens.

In venster A staat *Geen kinderen*. Daar gaan we wat aan doen. Misschien herinneren we ons dat we onder *Bewerkhandelingen* ook een optie *Voeg kind toe aan* ...zagen staan. De kinderen die we gaan invoeren zijn echter niet uitsluitend van Frederik Hendrik, maar ook van Amalia, oftewel zij spruiten voort uit hun relatie. We klikken daarom in venster A op het vet weergegeven woord *Relatie* en merken intussen op dat wanneer de cursor over een van de blauwe woorden schuift er een aanwijzing komt waar dat woord naar toe linkt, vergelijkbaar met wat hierboven over Roepnaam is vermeld.

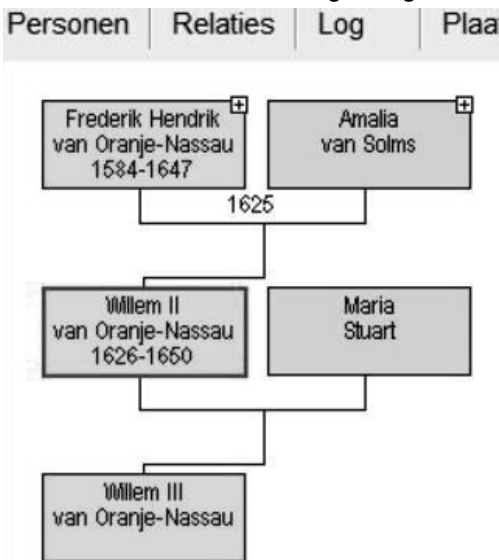
In venster A staat nu de relatiekaart van Frederik Hendrik en Amalia. Wanneer we de huwelijksdatum nog niet ingevuld hebben kunnen we dat eventueel nu via F6 alsnog doen. Klikken we in K1 op *Bewerkhandelingen* dan zie we even boven het midden van het afrolmenu dat we kinderen aan deze relatie kunnen toevoegen met F3, dat is handig want ik weet van wel negen kinderen. Historisch zijn de belangrijkste drie: Willem II (1626-1650), Louise Henriëtte (1627-1667) en Albertine Agnes (1634-1696), voor het voorbeeld volstaan we met deze drie. Is het afrolmenu nog in beeld dan klikken we op de optie *Voeg kind toe aan relatie*, is dat menu niet zichtbaar en alleen de relatiekaart dan gebruiken we F3. We voeren Willem II in met zijn jaartallen. Traditioneel is de achternaam, afkomstig van de vader, al ingevuld, maar waar nodig natuurlijk te wijzigen! Na *Akkoord* zien we weer de, nu aangevul-

de, relatiekaart. Met F3 voeren we ook de twee dochters met hun gegevens in.

In venster C zien we de lijst met de nu al vijf ingevoerde gegevens. Als dat niet zichtbaar is klik dan op de kolomtitel *Personen*.

Willem III is een zoon van Willem II. We zien Willem II zowel in venster A als venster C vermeld. Klikken op één van deze twee plaatst zijn persoonskaart in venster A. Via *Bewerkhandelingen* en *Voeg kind toe ...* gaan we Willem III invoeren. We kunnen nu niet F3 gebruiken omdat we voor Willem II nog geen relatie hebben 'gemaakt'. Dat had natuurlijk best gekund, maar we willen juist laten zien dat het ook anders kan. In het bekende invoerformulier is, geheel volgens onze verwachting, zijn achternaam al ingevuld. Nadat we zijn voornaam hebben ingevoerd en de invoer weer hebben afgesloten met *Akkoord* of F7, staat de persoonskaart van Willem II in venster A en zien we dat hij een relatie heeft met 1 kind. In venster B is goed te zien dat er nog geen echtgenote c.q. moeder is ingevoerd. Door in C te klikken op Willem III komt zijn kaart in venster A. Weer via *Bewerkhandelingen* kunnen wij zijn moeder toevoegen. Valt u op dat de optie *Voeg ouder toe .. F4* nu luidt *Voeg moeder toe ...F4*? De moeder van Willem III, echtgenote van Willem II, is Maria Stuart.

Tot slot van deze aflevering: wanneer u zorgt dat Willem II in venster A staat en klikt op de eerste knop in K2 dan verschijnt in venster C al een aardig schematisch overzicht, een geneagram, van onze invoer.

Mist u de twee dochters van Frederik Hendrik... even klikken op het plusje in de rechterbovenhoek van zijn vakje!

We sluiten netjes af door te klikken op het diskettesymbool in de rechtse bovenhoek en daarna op het kruisje daarboven. De vraag of er een backup gemaakt moet worden antwoorden we bevestigend. Tot de volgende aflevering!

[W.J. Scholl, lid]

Mijn start met stamboomonderzoek

Hoe komt iemand er toe om zijn of haar familiegeschiedenis te onderzoeken? Bij mij was het een droevige aanleiding, n.l. het plotselinge overlijden van mijn vader op 17 januari 1991. Hij ging die dag op de fiets van Rotterdam naar familie van mijn moeders kant in Delft om iets voor mijn moeder op te halen en kreeg op de terugweg een acute hartstilstand op de Oude Zwethbrug bij De Zweth. Het waaide die dag hard en op de heenweg had hij halverwege Overschie en Delft een lekke band gekregen. Hij is met de fiets lopend naar Delft gegaan, heeft bij mijn tante zijn lekke band geplakt en is weer spoorlags op weg naar Rotterdam gegaan omdat hij vóór 16.00u eigenlijk om bepaalde redenen terug moest zijn. Hij had op dat moment wind tegen en alle inspanningen zijn hem waarschijnlijk fataal geworden.

Tot het moment van overlijden van mijn vader wist ik eigenlijk niets van de familie van mijn vaders kant. Ik wist zelfs niet hoe mijn opa en oma heetten! Hij is op 5 juli 1916 geboren in Bergen op Zoom in een eenvoudig arbeidersgezin en raakte op zijn veertiende wees. Hij is toen samen met zijn jongste broertje Antoon zoals dat heet 'de wijde wereld in getrokken'. Ze zijn het huis uit gelopen en hebben de deur achter zich dichtgetrokken. Er waren nog wat broers en zussen die inmiddels op zichzelf woonden. Mijn vader vond tijdelijk onderdak bij één van zijn zussen in Moordrecht. Zijn broer Antoon belandde in Amsterdam en werd leerling-timmerman. Mijn vader belandde in het vak van suikerwerker en zwierf min of meer door Nederland: Nuth in Limburg, Nijkerk... uiteindelijk Rotterdam. Wat hij in de oorlogsjaren had gedaan weet ik eigenlijk niet. Hij sprak er nooit over, maar ik heb wel begrepen dat hij ondergedoken heeft gezeten. Broer Antoon woonde in Gouda en was getrouwd. In mijn kleutertijd is zijn vrouw weleens bij ons geweest met haar pasgeboren dochttertje, maar ik herinner me er weinig van en dat contact is ook al vroeg verwaterd.

Tot op het moment dat mijn vader overleed, wist ik niet hoe mijn opa en oma van vaders kant heetten. Contacten met de nog levende broers en zussen van mijn vader was er eigenlijk alleen op de momenten dat er weer één overleden was; dan ontvingen we een overlijdensbericht en ging mijn vader in de meeste gevallen wel naar de begrafenis. Dan werden er weer adressen en telefoonnummers uitgewisseld en beloftes 'elkaar weer eens op te zoeken', maar daar kwam dan in de praktijk meestal niets van terecht. Dat vormde voor mij de aanleiding om eens in die geschiedenis te duiken.

In de loop van 1991 ben ik met mijn onderzoek gestart. Ik had als enige aanknopingspunten de informatie dat mijn vader in Bergen op Zoom was geboren en dat er mogelijk nog broers en zussen in Breda en Gouda zouden kunnen wonen. De Personal Computer en dan met name de IBM PC had in de tachtiger jaren zijn intrede gedaan en PC's kwamen binnen handbereik van de 'gewone burger'. Ik had inmiddels een voor die tijd behoorlijke machine kunnen aanschaffen, mede omdat ik een softwarebedrijfje was gestart. Ik had ook een abonnement genomen op Viditel en kon op een duizelingwekkende snelheid van 1200/75 Baud met een modem inbellen op Viditel en De Telefoongids van Nederland raadplegen. Dan kreeg je Viditelpagina's te zien met onder elkaar zo'n zes adressen per keer. Ik heb dagen achtereen op Viditel alle Van Bommels na zitten pluizen in de plaatsen Bergen op Zoom, Breda en Gouda. Ik maakte dan van zo'n pagina een PrintScreen op mijn matrixprinter en ging alle nummers systematisch bellen om te zien of het eventueel familie was en indien niet, of ze me dan verder konden helpen.

Aanvankelijk leverden mijn bel-activiteiten weinig op: de meeste Van Bommels bleken geen familie en waren ook niet geïnteresseerd me te helpen, tot... ik een oudere man aan de telefoon kreeg in Gouda. Ik deed mijn verhaaltje waarna het plotseling doodstil werd aan de andere kant van de lijn... "Maar... dan ben ik je oom!" Mijn hart sloeg bijna over! Het bleek de jongste broer Antoon te zijn. Hij dacht dat hij nog de enig levende van het gezin was. We hebben nog lang met elkaar aan de telefoon gezeten en uiteindelijk is er een afspraak gemaakt dat hij samen met zijn inmiddels volwassen kinderen (zoon en dochter) naar Rotterdam zou komen. Ik kon mijn geluk niet op!

Ondertussen was ik verder gegaan met systematisch Van Bommels bellen. Ik kreeg een man aan de lijn die in eerste instantie geen directe familierelatie scheen te hebben, maar die me het adres en telefoonnummer gaf van 'iemand die de stamboom van de Van Bommels al eens had uitgezocht'. Het bleek een gepensioneerd archivaris bij het provinciebestuur van Overijssel te zijn. Hij had zijn stamboom al voor een flink deel uitgezocht en was zeer bereid om mij zijn materiaal ter hand te stellen. Ik was op zoek gegaan naar een manier om mijn gegevens per computer te ordenen en werd getipt dat er een computerprogramma was met de naam Pro-Gen. Het was gemaakt door Johan Mulderij en Dinant Scholte in 't Hof. Ik heb het gekocht en ben weken bezig geweest om alle gegevens in te voeren. Van daar uit ben ik verder gaan 'sprokkelen'. Al gauw bleek dat het inderdaad 'mijn' stamboom was. Er bestaan duidelijk meer hondjes die Fikkie heten, want er waren nog Van Bommels met een totaal andere oorsprong. Dat werd duidelijk toen ik bij mijn zoektocht vaak de vraag kreeg: "Oh, Van Bommel? Die van de schoenen?" Nou, nee! Dat is weer een geheel andere tak die – voor zo ver ik heb kunnen nagaan – geen enkele connectie heeft met de mijne. De oorsprong van 'mijn' tak ligt in het Gelderse Heerewaarden. Hier staat 'Van Bommel' voor 'Van Zaltbommel'. Er schijnt ook nog een tak te zijn van 'Den Bommel', een plaatsje op Goeree-Overflakkee.

Zoals gezegd: de informatie van deze voormalige archivaris vormde een

mooi startpunt voor verder onderzoek. Het begon met een zekere Jan Ariens van Bommel die omstreeks 1560 in Heerewaarden werd geboren en die in 1590 te Heerewaarden met een zekere Neesken was getrouwd. Uit het feit dat hij Jan Ariens werd genoemd, ben ik er vanuit gegaan dat zijn vader dan weleens Arie of Arien kon heten. Die kon dan rond 1530 geboren zijn. Jan was 'biersteker en herbergier' en staat in 1613 vermeld als Schepen van Heerewaarden. Die Jan die intrigeert me. De informatie die ik van die archivaris kreeg rept van Jans geboorte in Fort Nassau en tevens van De Vooren. Bij nader speuren blijkt dat hier Fort De Voorn, ook wel De Vorne of De Voren wordt bedoeld. Dat is merkwaardig, want Fort De Voorn of Fort Nassau werd in 1588 ten tijde van de 80-jarige oorlog in opdracht van prins Maurits aangelegd om de scheepvaart vanuit Duitsland veiliger te maken. Toen was Jan al geboren. Het werd in 1673 door de Fransen verwoest. Hoe dat zit, moet ik dus nog eens uit gaan zoeken.

Jan en Neesken, hadden vier kinderen: drie zoons en een dochter. De oudste, Adriaen, erfde na het overlijden van zijn vader diens leengoed 'in de Campen op de Vooren'. De twee andere zoons, Johan en Peter, kregen na het overlijden van hun beide ouders elk 600 Gulden. Of de dochter die ook Neesken heette nog iets gekregen heeft is onbekend. De jongste zoon Peter had reeds vooraf 200 Gulden gekregen 'om 't gebruyck tot zijn lerynge ter schole'. Neesken, de echtgenote van Jan, liet na haar overlijden rond 1644 een perceel grond na, bekend als 'Neesken van Bommels weyde' nabij de Vooren. Het leuke is dat dit stukje grond nog steeds bestaat: het is op de kaart te vinden als 'Neeskens weide'. Ik ben er enkele jaren geleden wezen kijken. Er staat een straatnaambordje met de naam 'Neeskesweide'. Het is een langwerpige lap grond langs de Maas en in het naastgelegen landschap zijn de contouren van het fort nog goed zichtbaar. Zoon Johan staat vermeld als schout en dijkgraaf van Heerewaarden en zoon Peter als kastelein, drost en secretaris van Deurne.

In de tijd dat het internet nog in de kinderschoenen stond, waren archieven alleen maar fysiek toegankelijk en was er nauwelijks iets gedigitaliseerd. Ik heb dan ook menig bezoek gebracht aan gemeentelijke archieven in het land en ben honderden, zo niet duizenden microfiches en dikke registers aan het doorspitten geweest om informatie te verzamelen en dingen te checken. Wat dat betreft is het tegenwoordig een stuk makkelijker, hoewel er nog enorm veel materiaal op digitale ontsluiting wacht.

[Cisca van Bommel, Lid]

KRAAMGEBRUIKEN IN VROEGER TIJDEN.

De wellicht drie meest belangrijke gebeurtenissen in een mensenleven, de geboorte, het huwelijk, en de dood zijn omgeven met tal van tradities en gewoonten die soms eeuwenlang blijven bestaan en vaak streekgebonden zijn. De beperkte omvang van “1340” de periodiek van de afdeling Rotterdam en omstreken van de NGV geeft te weinig ruimte tot een uitgebreide behandeling van dit onderwerp.

Ik kan slechts beperkt ingaan op enkele bijzonderheden rondom de geboorte waarmee onze voorouders te maken kregen.

Belangrijk daarbij was de rol van de vader, of juist het ontbreken daarvan.

Was de “daad” eenmaal voltooid dan was de geboorte van het kind eeuwenlang een typisch vrouwelijke aangelegenheid.

Waar het kindje uiteindelijk vandaan was gekomen daarover bestond lang onzekerheid.

Het gegeven dat kinderen uit de kool kwamen en op het land groeiden is een veel vertelde mythe.

Nog tot voor kort en misschien ook nu nog wordt aan kinderen dit verhaal verteld.

Weer later kwamen boeren uit de groene kool en socialisten uit de rode kool.

De ooievaar speelde sinds de 18e eeuw een rol in het mysterie van waar de kinderen vandaan komen. De ooievaar plukte de kinderen eenvoudig uit de kinderboom en weer later was de baby een omgetoverde kikker.

Een heden ten dage veel gehoorde uitlating als “Wij zijn zwanger”, zou dan ook zelfs bij onze ouders en grootouders nooit zijn geuit. Pas in het midden van de vorige eeuw werd het als normaal ervaren dat de vader bij de bevalling aanwezig was. Dit ging zelfs zo ver dat de bevalling werd overgelaten aan de vroedvrouw en wanneer haar kennis te kort schoot kon de hulp van een barbier, chirurgijn of een vroedmeester worden ingeroepen. Tegen de hulp van mannen bij de baring is lang geageerd en de komst van ter zake kundige mannen betekende vaak weinig goeds voor moeder en kind.

Tot in de 19e eeuw werd het de echtgenoot zelfs verboden bij de bevalling aanwezig te zijn.

In 1521 werd in Hamburg zelfs een arts levend verbrand die als vrouw verkleed een bevalling had bijgewoond. Het was de vroedvrouw die tijdens de bevalling de vrouw moest ondervragen wanneer het niet duidelijk was wie de vader was. De vroedvrouw gaf het kind aan de vader en door het aan te nemen bevestigde de vader zijn vaderschap.

Het kindje werd meestal na te zijn gewassen ingebakerd. Het inbakeren was het wikkelen van het kind in linnen doeken. Deze nu wat vreemd lijkende gewoonte was volgens de toen geldende normen om opgelopen kneuzingen tijdens de geboorte te genezen, een goed gevormd lichaam te krijgen en om kromme benen en een navelbreuk te voorkomen. Ook beschermden de wikkels tegen stoten en vallen. De rituelen hadden alles te maken met de sociale welstand van de ouders. Wanneer de ouders welvarend waren en tot de

hogere sociale klassen behoorden werden de wikkelbanden mooi versierd zoals met strikjes en een familiewapen.

Kraambezoek was ook heel gebruikelijk en buurvrouwen, familie en vriendinnen kwamen hun gelukwensen aanbieden. Daarna kwamen de echtgenoten van de dames hun ophalen. De warme kandeel werd klaargezet en de mooiste kopjes zonder oor werden uit de kast gehaald.

De kandeel werd met kaneelbeschuitjes geserveerd. De kraamheer maakte het wiegetouw vast aan de wieg zodat hij zittend op zijn stoel het kindje kon wiegen.

Wanneer men het zich kon veroorloven werden zilveren rammelaars en geboortelepels geschonken die soms generaties in de familie bleven.

Niets is mooier dan diep gewortelde tradities. Zo dronk men kandeel, een schuimsaus van wijn, eierdooiers en kostbare specerijen. Naast de kandeel werd de kraamanijs en de engeltjes likeur gedronken. Daarbij werd beschuit (een toen kostbaar product) met muisjes gegeten. Anijskorrels waar de kleur van het suikerlaagje liet zien of het om een jongen of meisje ging. De muisjes verwezen naar muizenkeutels. Muizen stonden en staan voor vruchtbaarheid.

De kraamheer had vele privileges. In het kraamhuis kon niemand worden gearresteerd en mocht geen schuldeiser komen manen. De kraamheer was vrijgesteld van de nachtwacht tot aan de eerste kerkgang van de kraamvrouw ongeveer zes weken na de bevalling.

Wanneer er een kindje was geboren bracht men een raamkloppertje op het huis aan, een plankje rijkelijk versiert met kant, de armen gebruikten een linnen lap.

Voor de deur werd een bezem gezet als afweermiddel voor boze geesten.

Hoewel de bezem voor dit doel nog in de 19e eeuw werd gebruikt en men het oorspronkelijke doel al was vergeten. Het is te vergelijken met het blinderen van de ramen met witte lakens van het sterfhuis en de burens om boze geesten af te weren. Dit gebruik heb ik als (stads)kind in de jaren zestig nog gezien.

Het was gebruikelijk dat elk Christelijk geboren kind zo vroeg mogelijk werd gedoopt. Dit had twee redenen. Allereerst was de kindersterfte groot, en werd een kind al bij de eerstkomende zondag gedoopt. Kerkvader Augustinus had al bepaald dat de zielen van ongedoopte kinderen en volwassenen direct naar de hel gingen. Algemeen gebruikelijk was dat het kind op de 2e of 3e zondag na de geboorte ter overstaan van de gemeente werd gedoopt.

[Roelof Vennik, Voorzitter]

Conny's column 35

Is het u ook weleens opgevallen, dat...

...u zit te wachten op iemand en dan ondertussen denkt 'oh, ik kan nog wel even dit of dat doen!'

Die ervaring had ik tijdens de tweede Paasdag. Terwijl ik zat te wachten op het bezoek van de kinderen, las ik nog even wat informatie via Google over de geschiedenisperiode na de 80-jarige oorlog.

Er bleken alweer vele nieuwe oorlogen te hebben plaatsgevonden. Met aan beide kanten helaas weer vele slachtoffers.

Daar ik op zoek was naar meer informatie rond het jaar 1700, via verhalen en afbeeldingen, kwamen er beelden in me naar boven van kanonnen, brandhaarden, aanvallende en verdedigende troepen en slachtoffers enz.

Terwijl ik zo zat te mijmeren, hoorde ik een bons op de deur.

Verstijft van schrik sprong ik op en stond meteen in 'het gelid'.

Ja, ja, ik heb een grote fantasie.

Oh, dat waren de kinderen natuurlijk!

De computer meteen afgesloten en naar de keuken gerend, want van daaruit zouden de heerlijke Paasschalen geserveerd worden. Terwijl de visite aan tafel zat, riep ik als een 'echte' soldaat :

"AANVALLEN!"

En dat geschiedde, maar dan op de schalen die met hapjes gevuld waren...

[Conny van den Eijnden, Bestuurslid]

Colofon

Het bestuur v.d. afdeling Rotterdam e.o. is als volgt samengesteld:

voorzitter:

Roelof Vennik, tel. 010 - 479 06 68
voorzitter@rotterdameo.ngv.nl

secretaris:

Regina Philip
secretaris-rtm@ngv.nl

penningmeester:

Nico Lambermon, tel 0181 - 61 15 86
penningmeester-rtm@ngv.nl

bestuurslid / programma-commissaris:

Conny van den Eijnden, tel. 06-23 77 53 84
evenementen-rtm@ngv.nl

bestuursleden:

Rob Lambermon
redactie-rtm@ngv.nl

Leonard van Kessel
leonard.vankessel@ngv.nl

De taken zijn als volgt verdeeld:

redactie blad 1340: Conny van den Eijnden, Regina Philip,
Janneke van Andel en (foto's) Rob Voogt
e-mail: redactie-rtm@ngv.nl

eindredactie blad 1340: Rob Lambermon

ledenadministratie: Nico Lambermon

PR-zaken: Bestuur

beheer website: Regina Philip

beheer Facebook: Regina Philip en Leonard van Kessel

afgevaardigden LV: Roelof Vennik en Conny van den Eijnden

computerzaken: Regina Philip

website: <https://www.ngv.nl/>

Retouradres:
Sparrenstraat 7
3203 XP Spijkenisse

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

1340

is het jaar waarin op 7 juni Rotterdam stadsrechten werden verleend door graaf Willem IV, en tevens de naam van het afdelingsblad van de Afdeling Rotterdam en Omstreken van de Nederlandse Genealogische Vereniging.